

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

ในบทนี้จะกล่าวโดยสรุปเกี่ยวกับวัตถุประสงค์ของการวิจัย วิธีดำเนินการวิจัย
สรุปผลการวิจัย อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาการจัดการนิเทศการศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษาชาวเขา จังหวัดตาก

วิธีดำเนินการวิจัย

มีวิธีการดำเนินการวิจัย ดังนี้

1. กลุ่มประชากร ได้แก่ โรงเรียนประถมศึกษาชาวเขาจังหวัดตาก จำนวน
62 โรงเรียน ในจำนวน 62 โรงเรียนนี้ มีโรงเรียนสาขาอยู่ 9 สาขา โรงเรียนดังกล่าว
อยู่ในสังกัดหน่วยงานต่าง ๆ จำนวน 4 หน่วยงานคือ สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด
ตาก กองกำกับการตำรวจตระเวนชายแดน ที่ 34 ศูนย์พัฒนาและสงเคราะห์ชาวเขา
จังหวัดตาก และกองการศึกษาพิเศษ

2. กลุ่มตัวอย่างประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ โรงเรียนประถมศึกษาชาวเขา
จังหวัดตาก จำนวน 32 โรงเรียน จำแนกตามหน่วยงานสังกัด ดังนี้

(1) สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดตาก จำนวน 16 โรงเรียน จำแนก
เป็น 2 ประเภทคือ โรงเรียนที่ไม่มีสาขา จำนวน 8 โรงเรียน และโรงเรียนที่มีสาขา จำนวน
8 โรงเรียน

(2) กองกำกับการตำรวจตระเวนชายแดน ที่ 34 จำนวน 9 โรงเรียน
จำแนกเป็น 2 ประเภทคือ โรงเรียนที่ไม่มีสาขา จำนวน 8 โรงเรียน และโรงเรียนที่มี
สาขา จำนวน 1 โรงเรียน

(3) ศูนย์พัฒนาและสงเคราะห์ชาวเขาจังหวัดตาก จำนวน 6 โรงเรียน
เป็นประเภทที่ไม่มีโรงเรียนสาขาทั้งหมด

(4) กองการศึกษาพิเศษ จำนวน 1 โรงเรียน เป็นประเภทโรงเรียนที่
ไม่มีสาขา

3. กลุ่มผู้ให้ข้อมูลในการวิจัย ได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียนและผู้ช่วยผู้บริหารโรงเรียน
จำนวน 35 คน และครูผู้ปฏิบัติการในโรงเรียน จำนวน 188 คน โดยผู้วิจัยได้ส่งแบบสอบถาม
ให้ผู้บริหารโรงเรียน ผู้ช่วยผู้บริหารโรงเรียน และครูผู้ปฏิบัติการในโรงเรียนทุกคน ได้รับความ
เป็นแบบสอบถามฉบับที่สมบูรณ์ จากผู้บริหารโรงเรียนและผู้ช่วยผู้บริหารโรงเรียน จำนวน 34
ฉบับ และจากครูผู้ปฏิบัติการในโรงเรียน จำนวน 181 ฉบับ

4. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบศึกษาเอกสารและแบบสอบถาม

(1) แบบศึกษาเอกสาร เป็นแบบศึกษาข้อมูลจากเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการ
จัดการนิเทศการศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษาชาวเขาจังหวัดตาก ได้แก่ เอกสารการนิเทศ
การศึกษาจากศูนย์ศึกษานอกโรงเรียน ประกอบด้วยสมุดหมายเหตुरายวัน และ/หรือสมุดตรวจการ
สมุดนิเทศการศึกษา และ/หรือสมุดตรวจเยี่ยม และเอกสารการนิเทศการศึกษาจากศูนย์ศึกษาใน
โรงเรียน ประกอบด้วยสมุดบันทึกการประชุมประจำเดือน

(2) แบบสอบถามผู้บริหารโรงเรียนและผู้ช่วยผู้บริหารโรงเรียน เป็นแบบ
สอบถามเกี่ยวกับสถานภาพของโรงเรียนและสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะ เป็นแบบ
ตรวจสอบรายการ (Check List) และเป็นแบบปลายเปิด (Open Ended) ทั่วคำถาม
เกี่ยวกับการจัดการนิเทศการศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษาชาวเขามีลักษณะ เป็นแบบตรวจสอบ
รายการ (Check List)

(3) แบบสอบถามครูผู้ปฏิบัติการในโรงเรียน เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับ
สถานภาพของโรงเรียนและสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะ เป็นแบบตรวจสอบ

รายการ (Check List) และแบบปลายเปิด (Open Ended) ส่วนคำถามเกี่ยวกับการจัดการนิเทศการศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษาชาวเขา มีลักษณะ เป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check List)

5. การเก็บรวบรวมข้อมูล ทำเนิการได้ 2 วิธี ดังนี้

(1) แบบศึกษาเอกสาร ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลที่ใช้ในการวิจัย โดยการเดินทางไปศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการจัดการนิเทศการศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษาชาวเขาคด้วยตนเอง

(2) แบบสอบถาม ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลที่ใช้ในการวิจัย โดยการเดินทางไปส่งแบบสอบถามให้ผู้บริหารโรงเรียน และครูผู้ปฏิบัติกรในโรงเรียน และรับแบบสอบถามคืนด้วยตนเอง

6. การวิเคราะห์ข้อมูล ข้อมูลที่ได้นำมาวิเคราะห์โดยใช้ค่าสถิติ ดังนี้

(1) แบบศึกษาเอกสาร วิเคราะห์ข้อมูลจากเอกสารที่ใช้แบบตรวจสอบรายการ (Check List) และแบบปลายเปิด (Open Ended) โดยการวิเคราะห์เนื้อหา แจกแจงความถี่ และหาค่าร้อยละ (Percentage)

(2) แบบสอบถามผู้บริหารและครูผู้ปฏิบัติกรวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามที่ใช้แบบตรวจสอบรายการ (Check List) และแบบปลายเปิด (Open Ended) โดยการแจกแจงความถี่ และหาค่าร้อยละ (Percentage) และเปรียบเทียบความแตกต่างของแต่ละหน่วยงานสังกัด ด้วยการใช้ทดสอบนัยสำคัญทางสถิติ โดยใช้ค่าไค-สแควร์ (Chi-Square- χ^2)

สรุปผลการวิจัย สรุปผลการวิจัยเป็น 2 ส่วนคือ

ส่วนที่ 1 สรุปจากการวิเคราะห์ข้อมูลจากเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการจัดการนิเทศการศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษาชาวเขาจังหวัดตาก ได้พบดังนี้

(1) การจัดการนิเทศการศึกษาจากผู้นิเทศภายนอกโรงเรียน ปรากฏว่าโรงเรียน ประถมศึกษาชาวเขาจังหวัดตาก ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างประชากรในการวิจัย ได้รับการนิเทศการศึกษาจากผู้นิเทศภายนอกโรงเรียน จำแนกตามหน่วยงานสังกัดได้ดังนี้

สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดตาก โรงเรียนได้รับการนิเทศการศึกษาจากศึกษานิเทศก์อำเภอ เป็นจำนวนอัตรากว้างที่สุด รองลงมาได้แก่ หัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอหรือผู้ช่วยฯ และประธานกลุ่มโรงเรียนตามลำค้ำ โดยผู้นิเทศมีวัตถุประสงค์ในการนิเทศ เพื่อป้องกันหรือแก้ไขปัญหาค้นหาการเรียนการสอนของครู เป็นจำนวนมากที่สุด รองลงมาได้แก่ เพื่อพัฒนาการเรียนการสอนของครู ส่วนวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาเทคนิคและวิธีการนิเทศในโรงเรียน มีจำนวนน้อยที่สุด การนิเทศการศึกษาส่วนใหญ่ผู้นิเทศไม่มีเครื่องมือในการนิเทศ แต่ในส่วนที่ใช้เครื่องมือนี้ เทคนิคผู้นิเทศได้ใช้แบบประเมินผลการเรียนการสอนของครู เป็นจำนวนมากที่สุดในค้ำกิจกรรมการนิเทศนั้น ผู้นิเทศใช้วิธีการสังเกตการจัดการเรียนการสอนของครู เป็นจำนวนมากที่สุด ส่วนกิจกรรมการสังเกตการปฏิบัติการนิเทศในโรงเรียน มีจำนวนน้อยที่สุด และหลังจากการนิเทศการศึกษาแล้ว ผู้นิเทศมีการสรุปสาระสำคัญของการนิเทศไว้เป็นส่วนมาก สาระสำคัญที่สรุปไว้เป็นจำนวนมากที่สุด ได้แก่ การเสนอแนะการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรในโรงเรียน เช่น ประชาธิปไตยในโรงเรียน กีฬาโรงเรียน โครงการเกษตรกรรมเพื่ออาหารกลางวันในโรงเรียน ส่วนการสรุปสาระสำคัญเกี่ยวกับการเสนอแนะการจัดการนิเทศภายในโรงเรียน มีจำนวนค่อนข้างน้อยมาก

กองกำกับการตำรวจตระเวนชายแดน ที่ 34 โรงเรียนได้รับการนิเทศจากผู้นั่งค้ำกองร้อยตำรวจตระเวนชายแดน หรือรองฯ เป็นจำนวนอัตรากว้างที่สุด รองลงมาได้แก่ ผู้นั่งค้ำหมวดครูกองร้อยตำรวจตระเวนชายแดนหรือรองฯ และเจ้าหน้าที่เกษตรตามลำค้ำ โดยผู้นิเทศมีวัตถุประสงค์ในการนิเทศ เพื่อพัฒนาการเรียนการสอนของครู เป็นจำนวนมากที่สุด รองลงมาเพื่อเสริมสร้างขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานของครู ส่วนวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาเทคนิคและวิธีการนิเทศในโรงเรียนนั้น ไม่ปรากฏหลักฐานการดำเนินการ การนิเทศการศึกษาส่วนใหญ่ผู้นิเทศไม่มีเครื่องมือในการนิเทศ แต่ในส่วนที่มีเครื่องมือในการนิเทศนั้น ผู้นิเทศได้นำสื่อวัสดุอุปกรณ์การเรียนการสอน ไปเสนอแนะและสนทนาถึงวิธีใช้เพื่อประกอบการเรียนการสอนแก่นักเรียน เป็นจำนวนมากที่สุดในค้ำกิจกรรมการนิเทศนั้น ผู้นิเทศได้ใช้วิธีการสังเกตการจัด

การเรียนการสอนของครู เป็นจำนวนมากที่สุด ส่วนกิจกรรมด้านการศึกษา สังเกตการณ์ปฏิบัติ การนิเทศในโรงเรียน ไม่ปรากฏหลักฐานการดำเนินการ และหลังจากการนิเทศการศึกษาแล้ว ผู้นิเทศได้สรุปสาระสำคัญของการนิเทศไว้เป็นส่วนมาก สาระสำคัญของการนิเทศที่สรุปไว้ เป็นจำนวนมากที่สุด ได้แก่ การเสนอแนะการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรในโรงเรียน โดยเฉพาะโครงการเกษตรกรรมเพื่ออาหารกลางวันในพระตำบองสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ส่วนการสรุปสาระสำคัญด้านการจัดการนิเทศภายในโรงเรียน ไม่ปรากฏหลักฐานการดำเนินการ

ศูนย์พัฒนาและส่งเสริมอาชีพชาวเขาจังหวัดตาก โรงเรียนได้รับการนิเทศจากหัวหน้างานการศึกษา ศูนย์พัฒนาและส่งเสริมอาชีพชาวเขาจังหวัด เป็นจำนวนอัตรากำลังที่สูงที่สุด รองลงมาได้แก่ เจ้าหน้าที่อื่น ๆ และเจ้าหน้าที่สาธารณสุขตามลำคัม โดยผู้นิเทศมีวัตถุประสงค์ในการนิเทศ เพื่อป้องกันหรือแก้ไขปัญหาด้านการจัดการเรียนการสอนของครู และเพื่อเสริมสร้างขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานของครู เป็นจำนวนมากที่สุด ส่วนวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาเทคนิคและวิธีการนิเทศในโรงเรียน ไม่ปรากฏหลักฐานการดำเนินการ การนิเทศการศึกษาส่วนใหญ่ผู้นิเทศไม่มีเครื่องมือในการนิเทศ แต่ในส่วนที่มีเครื่องมืออื่นที่ผู้นิเทศใช้ เครื่องมือประเภทแจกจ่าย เอกสารวิชาการให้คณะครูไปศึกษาเอง ด้านกิจกรรมการนิเทศผู้นิเทศใช้วิธีการสังเกตการณ์จัดการเรียนการสอนของครู เป็นจำนวนมากที่สุด ส่วนกิจกรรมการสังเกตการณ์ปฏิบัติ การนิเทศในโรงเรียน ไม่ปรากฏหลักฐานการดำเนินการ และหลังจากการนิเทศการศึกษาแล้ว ผู้นิเทศได้สรุปสาระสำคัญของการนิเทศไว้เป็นส่วนมาก เช่น ได้สรุปสาระสำคัญเกี่ยวกับการเสนอแนะการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรในโรงเรียน ชมเชยการปฏิบัติงานของครู สวัสดิการสอนแก่คณะครู และการเสนอแนะแนวทางในการแก้ไขปัญหาเด็กนักเรียนขาดเรียน ส่วนการสรุปสาระสำคัญเกี่ยวกับการจัดการนิเทศในโรงเรียน ไม่ปรากฏหลักฐานการดำเนินงาน

กองการศึกษาพิเศษ โรงเรียนได้รับการนิเทศจากเจ้าหน้าที่สาธารณสุข เป็นจำนวนอัตรากำลังที่สูงที่สุด รองลงมาได้แก่ ปลัดกระทรวงศึกษาธิการ อธิบดีกรมการศึกษานอกโรงเรียน ผู้ตรวจราชการ กรมสามัญศึกษาและผู้บัญชาการตำรวจตระเวนชายแดน โดยผู้นิเทศ

มีวัตถุประสงค์ในการนิเทศ เพื่อพัฒนาการเรียนการสอนของครู และ เพื่อเสริมสร้างขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานของครู เป็นจำนวนมากที่สุด ส่วนวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาเทคนิคและวิธีการนิเทศในโรงเรียน ไม่ปรากฏหลักฐานการดำเนินการ การนิเทศการศึกษาส่วนใหญ่ ผู้นิเทศไม่มีเครื่องมือนิเทศ แต่ในส่วนที่มีเครื่องมือการนิเทศนั้น ผู้นิเทศได้นำเอกสารทางวิชาการไปแจกจ่ายให้คณะครูได้ศึกษาเอง ในค่านิจกิจกรรมการนิเทศนั้น ผู้นิเทศได้ใช้วิธีการสังเกตการจัการ เรียนการสอนของครู เป็นจำนวนมากที่สุด รองลงมาได้แก่การประชุมปรึกษาหารือร่วมกับคณะครู ส่วนกิจกรรมค่านิจการสังเกตการปฏิบัติการนิเทศในโรงเรียน ไม่ปรากฏหลักฐานการดำเนินการ และหลังจากการนิเทศการศึกษาแล้วผู้นิเทศได้สรุปสาระสำคัญของการนิเทศไว้ทุกครั้ง สาระสำคัญที่สรุปไว้ เป็นจำนวนมากที่สุด ได้แก่ การชมเชยการปฏิบัติงานของคณะครู และรองลงมาได้แก่ การเสนอแนะการจักิจกรรมเสริมหลักสูตรในโรงเรียน ส่วนการสรุปสาระสำคัญเกี่ยวกับการจัการนิเทศการศึกษาในโรงเรียน ไม่มีหลักฐานการดำเนินการ

โดยส่วนรวมโรงเรียนประถมศึกษาชาวเขาจังหวัดตาก ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างประชากรในการวิจัย ได้รับการนิเทศจากศึกษานิเทศก์อำเภอเป็นจำนวนอัตรากวามที่สูงที่สุด รองลงมาได้แก่ หัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอหรือผู้ช่วยฯ โดยผู้นิเทศมีวัตถุประสงค์ในการนิเทศ เพื่อพัฒนาการเรียนการสอนของครู เป็นจำนวนมากที่สุด รองลงมา เพื่อป้องกันหรือแก้ไขปัญหาการจัการ เรียนการสอนของครู ส่วนวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาเทคนิคและวิธีการนิเทศในโรงเรียนนั้น มีจำนวนน้อยที่สุด การนิเทศการศึกษาส่วนใหญ่ ผู้นิเทศไม่มีเครื่องมือในการนิเทศ แต่ในส่วนที่มีเครื่องมือนิเทศนั้นผู้นิเทศใช้แบบประเมินผลการ เรียนการสอนของครู เป็นจำนวนมากที่สุด รองลงมาได้แก่การให้เอกสารทางวิชาการ เพื่อแจกจ่ายให้คณะครูไปศึกษาเอง ในค่านิจกิจกรรมการนิเทศนั้น ผู้นิเทศใช้วิธีการสังเกตการจัการ เรียนการสอนของครู เป็นจำนวนมากที่สุด รองลงมาได้แก่ การสาธิตการสอนและการประชุมปรึกษาหารือร่วมกับคณะครูตามลำดับ ส่วนกิจกรรมเกี่ยวกับการสังเกตการปฏิบัติการนิเทศในโรงเรียน มีจำนวนน้อยที่สุด และหลังจากการนิเทศการศึกษาแล้ว ผู้นิเทศได้สรุปสาระสำคัญของการนิเทศไว้เป็นส่วนมาก สาระสำคัญที่สรุปไว้มากที่สุด ได้แก่ การเสนอแนะวิธีการจักิจกรรมเสริมหลักสูตรในโรงเรียน เช่น ประชาธิปไตยในโรงเรียน กีฬาโรงเรียน โครงการเกษตรกรรมเพื่ออาหารกลางวันในโรงเรียน

รองลงมาได้แก่ การสรุปสาระสำคัญเกี่ยวกับการชมเชยการปฏิบัติงานของครู และการสาธิต การสอนแก่คณะครูตามลำดับ ส่วนการสรุปสาระสำคัญเกี่ยวกับการเสนอแนะการจัดการนิเทศ ในโรงเรียน มีเป็นจำนวนค่อนข้างน้อยมาก

(2) การจัดการนิเทศการศึกษาจากผู้นิเทศภายในโรงเรียน ปรากฏว่าโรงเรียน ประถมศึกษาชาวเขาจังหวัดตาก ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างประชากรในการวิจัย จัดการนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียน โดยการประชุมนิเทศเป็นส่วนใหญ่ จำแนกตามหน่วยงานสังกัด ได้ดังนี้

สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดตาก โรงเรียนจัดการประชุมนิเทศ โดยมี วัตถุประสงค์เพื่อแจ้งข่าวสารทางวิชาการ เพื่อให้คณะครูได้ถือปฏิบัติเป็นจำนวนมากที่สุด รองลงมาได้แก่วัตถุประสงค์เพื่อแจ้งข่าวสารทางวิชาการ เพื่อให้คณะครูได้ทราบ ส่วนวัตถุประสงค์เพื่อ ประชุมปรึกษาหารือเพื่อการจัดการนิเทศในโรงเรียนนั้น มีจำนวนค่อนข้างน้อยมาก และหลังจาก การประชุมนิเทศแล้ว ได้มีการสรุปสาระสำคัญของการประชุมไว้ทุกครั้ง โดยมีการสรุปสาระสำคัญ เกี่ยวกับความร่วมมือวางแผนเพื่อจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรในโรงเรียน เป็นจำนวนมากที่สุด รองลงไปคือการแจ้งข่าวสารการนิเทศการศึกษาจากกลุ่มโรงเรียน อำเภอ และจังหวัด เพื่อให้ คณะครู เตรียมรับการนิเทศการศึกษาจากผู้นิเทศภายนอกโรงเรียน

กองการศึกษาพิเศษ โรงเรียนจัดการประชุมนิเทศ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อ แจ้งข่าวสารทางวิชาการ เพื่อให้คณะครูได้ปฏิบัติเป็นจำนวนมากที่สุด รองลงมาได้แก่ วัตถุประสงค์ เพื่อแจ้งข่าวสารทางวิชาการ เพื่อให้คณะครูได้รับทราบ ส่วนวัตถุประสงค์เพื่อประชุมปรึกษาหารือ เพื่อการจัดการนิเทศในโรงเรียน มีจำนวนน้อยที่สุด และหลังจากการประชุมนิเทศแล้ว ได้มีการ สรุปสาระสำคัญของการประชุมไว้ทุกครั้ง โดยมีการสรุปสาระสำคัญเกี่ยวกับการร่วมมือวางแผน เพื่อการจัดการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรในโรงเรียน เป็นจำนวนมากที่สุด รองลงมาได้แก่การสรุปสาระ สำคัญเกี่ยวกับการมอบหมายหน้าที่ความรับผิดชอบในการจัดการเรียนการสอนแก่คณะครู ส่วนการ สรุปสาระสำคัญเกี่ยวกับการแจ้งข่าวสารการนิเทศการศึกษาจากอำเภอ จังหวัดและอื่น ๆ เพื่อ ให้คณะครู เตรียมรับการนิเทศการศึกษาจากผู้นิเทศภายนอกโรงเรียน มีจำนวนน้อยที่สุด

กองกำกับการตำรวจตระเวนชายแดน ที่ 34 และศูนย์พัฒนาและสงเคราะห์
ชาวเขาจังหวัดตาก ไม่ปรากฏหลักฐานการดำเนินการประชุมในโรงเรียน

โดยส่วนรวมโรงเรียนประถมศึกษาชาวเขาจังหวัดตาก ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง
ประชากรในการวิจัย ได้จัดประชุมในเขต โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อแจ้งข่าวสารทางวิชาการ เพื่อ
ให้คณะครูได้อบรมปฏิบัติ เป็นจำนวนมากที่สุด รองลงมาได้แก่ วัตถุประสงค์เพื่อแจ้งข่าวสารทาง
วิชาการเพื่อให้คณะครูได้รับทราบ ส่วนวัตถุประสงค์เพื่อประชุมปรึกษาหารือ เพื่อการจัดกา
รในเขต
ในโรงเรียนนั้น มีจำนวนค่อนข้างน้อยมาก และหลังจากการประชุมในเขตแล้ว ได้มีการสรุปสาระ
สำคัญไว้ทุกครั้ง โดยมีการสรุปสาระสำคัญเกี่ยวกับความร่วมมือวางแผนเพื่อจัดกิจกรรมเสริม
หลักสูตรในโรงเรียน เป็นจำนวนมากที่สุด รองลงมาได้แก่ การสรุปสาระสำคัญเกี่ยวกับการแจ้ง
ข่าวสารทางวิชาการศึกษาจากกลุ่มโรงเรียน อำเภอ และจังหวัด เพื่อให้คณะครูเตรียมรับ
การนิเทศการศึกษาจากศูนย์นอกโรงเรียน

ส่วนที่ 2 สรุปผลจากการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามของผู้บริหารโรงเรียน
ผู้ช่วยผู้บริหารโรงเรียน และครูผู้ปฏิบัติการในโรงเรียนประถมศึกษาชาวเขาจังหวัดตาก ที่เป็น
กลุ่มตัวอย่างประชากรในการวิจัย

(1) สถานภาพของโรงเรียนและสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ทั้งผู้บริหาร
โรงเรียน ผู้ช่วยผู้บริหารโรงเรียน และครูผู้ปฏิบัติการในโรงเรียน จำแนกตามหน่วยงานสังกัด

สำนักงานการศึกษาจังหวัดตาก มีผู้บริหารและผู้ช่วยผู้บริหารในโรงเรียน
ที่ไม่มีโรงเรียนสาขา จำนวนเท่ากับผู้บริหารและผู้ช่วยผู้บริหารในโรงเรียนที่มีโรงเรียนสาขา
ส่วนครูผู้ปฏิบัติการในโรงเรียนที่มีโรงเรียนสาขา มีจำนวนมากกว่าครูผู้ปฏิบัติการในโรงเรียนที่
ไม่มีโรงเรียนสาขาและครูผู้ปฏิบัติการในโรงเรียนแม่ มีจำนวนมากกว่าครูผู้ปฏิบัติการในโรงเรียน
สาขา ในด้านวิถีทางการศึกษาของผู้บริหาร ผู้ช่วยผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้ปฏิบัติการในโรงเรียน
ปรากฏว่ามีวิถีระดมปัญญาเป็นจำนวนมากที่สุด ด้านตำแหน่งหน้าที่ของครูผู้ปฏิบัติการ ปรากฏว่า
ทำหน้าที่เป็นครูประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 เป็นจำนวนมากที่สุด

กองกำกับการตำรวจตระเวนชายแดน ที่ 34 มีผู้บริหาร ผู้ช่วยผู้บริหาร และครูผู้ปฏิบัติการในโรงเรียนที่ไม่มีโรงเรียนสาขา จำนวนมากกว่าผู้บริหาร ผู้ช่วยผู้บริหาร และครูผู้ปฏิบัติการในโรงเรียนที่มีสาขา และครูผู้ปฏิบัติการในโรงเรียนแม่มีจำนวนมากกว่าครูผู้ปฏิบัติการในโรงเรียนสาขา ในด้านวุฒิทางการศึกษาของผู้บริหาร ผู้ช่วยผู้บริหารโรงเรียน และครูผู้ปฏิบัติการในโรงเรียน ปรากฏว่ามีวุฒิระดับต่ำกว่าอนุปริญญา เป็นจำนวนมากที่สุด และตำแหน่งหน้าที่ของครูผู้ปฏิบัติการในโรงเรียน ปรากฏว่าทำหน้าที่เป็นครูประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 จำนวนมากที่สุด

ศูนย์พัฒนาและสงเคราะห์ชาวเขาจังหวัดตาก เป็นผู้บริหารและช่วยผู้บริหารโรงเรียนในโรงเรียนที่ไม่มีโรงเรียนสาขาทั้งหมด และมีวุฒิทางการศึกษาระดับต่ำกว่าอนุปริญญา ทั้งหมดเช่นกัน อนึ่ง โรงเรียนในสังกัดหน่วยงานนี้เป็นโรงเรียนขนาดเล็กมีครูเพียงคนเดียวเป็นส่วนใหญ่ ทำหน้าที่เป็นผู้บริหารโรงเรียน ฉะนั้นจึงไม่มีครูผู้ปฏิบัติการในโรงเรียน

กองการศึกษาพิเศษเป็นผู้บริหาร ผู้ช่วยผู้บริหารโรงเรียน และครูผู้ปฏิบัติการในโรงเรียนที่ไม่มีโรงเรียนสาขาทั้งหมด ผู้บริหารและช่วยผู้บริหารโรงเรียน มีวุฒิทางการศึกษาระดับปริญญาตรีทั้งหมดเช่นกัน ส่วนครูผู้ปฏิบัติการในโรงเรียนมีวุฒิทางการศึกษาระดับปริญญาตรี จำนวนมากที่สุด และทำหน้าที่ในตำแหน่งครูประจำวิชาเป็นจำนวนมากที่สุด รองลงมาได้แก่ครูที่ทำหน้าที่ครูพิเศษ

โดยส่วนรวมโรงเรียนประถมศึกษาชาวเขาจังหวัดตาก มีผู้บริหาร ผู้ช่วยผู้บริหาร และครูผู้ปฏิบัติการในโรงเรียนที่ไม่มีโรงเรียนสาขา จำนวนมากกว่าโรงเรียนที่มีสาขา และมีครูผู้ปฏิบัติการในโรงเรียนแม่ จำนวนมากกว่าครูผู้ปฏิบัติการในโรงเรียนสาขา ในด้านวุฒิทางการศึกษาของผู้บริหาร และช่วยผู้บริหารโรงเรียน มีวุฒิในระดับปริญญาตรี และระดับต่ำกว่าอนุปริญญา เป็นจำนวนมากที่สุดเท่ากัน ส่วนครูผู้ปฏิบัติในโรงเรียน มีวุฒิทางการศึกษาระดับปริญญาตรี เป็นจำนวนมากที่สุด และทำหน้าที่ในตำแหน่งครูประจำวิชา เป็นจำนวนมากที่สุด รองลงมาได้แก่ครูประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 และ 2 ตามลำดับ

(2) การจัดการนิเทศการศึกษาจากผู้นิเทศภายนอกโรงเรียน

2.1 งานนิเทศการศึกษาจากผู้นิเทศภายนอกโรงเรียน จำแนกตาม
หน่วยงานสังกัด ใค้ดังนี้

สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดตาก ผู้บริหารและผู้ช่วยผู้บริหาร
โรงเรียน ได้ยอมรับว่าโรงเรียนได้รับการส่งเสริมด้านการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรใน
โรงเรียน เช่น ประชาธิปไตยในโรงเรียน กีฬาโรงเรียน โครงการเกษตรกรรมเพื่อ
อาหารกลางวันในโรงเรียน เป็นจำนวนสูงที่สุดครบทุกโรงเรียน รองลงมาได้แก่ การได้
รับการนิเทศติดตามผลโดยการนิเทศในโรงเรียน การเข้าร่วมประชุม อบรม ที่กลุ่มโรงเรียน
อำเภอ หรือจังหวัดได้จัดขึ้น และการได้รับความช่วยเหลือด้านสื่อวัสดุอุปกรณ์การเรียน
การสอน เป็นจำนวนเท่ากัน ส่วนการส่งเสริมให้ปรับปรุงหลักสูตรให้เหมาะสมกับสภาพโรง-
เรียนชาวเขา มีจำนวนน้อยที่สุด ส่วนครูผู้ปฏิบัติการในโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างประชากร
ในการวิจัย ได้รับการส่งเสริมให้จัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรในโรงเรียน เป็นจำนวนมากที่สุด
รองลงมาได้แก่ การได้รับความแนะนำด้านการจัดทำเตรียมการสอนหรือบันทึกการสอน ส่วนการ
นิเทศติดตามผลการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียนมีจำนวนค่อนข้างมาก และการได้รับการ
ส่งเสริมให้ปรับปรุงหลักสูตรให้เหมาะสมกับสภาพโรงเรียนชาวเขา มีจำนวนน้อยที่สุด

กองกำกับการตำรวจตระเวนชายแดน ที่ 34 ผู้บริหารและผู้ช่วย
ผู้บริหารโรงเรียน ได้ยอมรับว่าโรงเรียนได้รับการส่งเสริมให้จัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรใน
โรงเรียน เช่น ประชาธิปไตยในโรงเรียน กีฬาโรงเรียน โดยเฉพาะโครงการเกษตรกรรม
เพื่ออาหารกลางวันในพระตำบองสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี การ
ส่งเสริมด้านการให้ความรู้เกี่ยวกับการจัดและประเมินผลการเรียนการสอน การให้ความรู้
ด้านการทำประมวลการสอน กำหนดการสอน เตรียมการสอน การช่วยเหลือด้านสื่ออุปกรณ์
การเรียนการสอน การนิเทศทั้ง 4 ด้านดังกล่าว โรงเรียนได้รับ เป็นจำนวนมากที่สุดครบทุก
โรงเรียน รองลงมาได้แก่ การได้รับการนิเทศติดตามผลโครงการนิเทศในโรงเรียน และ
การส่งเสริมให้ปรับปรุงหลักสูตรให้เหมาะสมกับสภาพโรงเรียนชาวเขาทามลำค้ำ และการ
คัดเลือกให้เป็นครูดีเด่นด้านการจัดการเรียนการสอนนักเรียนชาวเขา มีจำนวนน้อยที่สุด

ส่วนครูผู้ปฏิบัติการในโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยได้รับการส่งเสริมให้จัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรในโรงเรียนเป็นจำนวนมากที่สุด รองลงมาได้แก่ การได้รับการนิเทศติดตามผลการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียน และได้รับความช่วยเหลือด้านสื่ออุปกรณ์การเรียนการสอนเป็นจำนวนเท่ากัน ส่วนการได้รับการส่งเสริมให้ปรับปรุงหลักสูตรให้เหมาะสมกับสภาพโรงเรียนชาวเขานั้น มีจำนวนอยู่ในระดับปานกลาง และการคัดเลือกให้เป็นครูดีเด่นด้านการจัดการเรียนการสอนนักเรียนชาวเขา มีจำนวนน้อยที่สุด

ศูนย์พัฒนาและสงเคราะห์ชาวเขาจังหวัดตาก ผู้บริหารและผู้ช่วยผู้บริหารโรงเรียน ได้ยอมรับว่าโรงเรียนได้รับการส่งเสริมให้ปรับปรุงหลักสูตรให้เหมาะสมกับสภาพโรงเรียนชาวเขาโดยใช้หลักประเมินศึกษาเพื่อชุมชนในเขตภูเขา พ.ศ. 2524 ของศูนย์การศึกษาเพื่อชุมชนในเขตภูเขา กรมการศึกษานอกโรงเรียน กระทรวงศึกษาธิการ ครอบคลุมโรงเรียน รองลงมาได้แก่ ได้รับความรู้ด้านการวัดและประเมินผลการเรียนการสอน และการคัดเลือกให้เป็นครูดีเด่นด้านการจัดการเรียนการสอนนักเรียนชาวเขาตามลำดับ ส่วนการได้รับความรู้ด้านการนิเทศในโรงเรียนและการเข้าร่วมประชุมอบรมที่กลุ่มโรงเรียน อำเภอจังหวัด ได้จัดไว้ซึ่งนั้น มีจำนวนน้อยที่สุด

กองการศึกษาพิเศษ ผู้บริหารโรงเรียนและผู้ช่วยผู้บริหารโรงเรียน ได้ยอมรับว่าโรงเรียนได้รับการนิเทศการศึกษาในด้านต่าง ๆ เป็นส่วนใหญ่ตามข้อคำถามที่ถามไปในแบบสอบถาม เช่น การส่งเสริมให้จัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรในโรงเรียน การให้ความรู้ด้านการนิเทศในโรงเรียน การเสริมกำลังใจโดยการนิเทศติดตามผลการปฏิบัติงาน ฯลฯ ส่วนการคัดเลือกให้เป็นครูดีเด่นด้านการจัดการเรียนการสอนนักเรียนชาวเขา มีจำนวนอยู่ในระดับปานกลาง และการส่งเสริมให้ปรับปรุงหลักสูตรให้เหมาะสมกับสภาพโรงเรียนชาวเขา มีจำนวนน้อยที่สุด ส่วนครูผู้ปฏิบัติการในโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างประชากรในการวิจัย ได้รับการส่งเสริมให้จัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรในโรงเรียนเป็นจำนวนมากที่สุด รองลงมาได้แก่ การได้รับคำแนะนำให้จัดทำเตรียมการสอนหรือบันทึกการสอน ส่วนการส่งเสริมให้ปรับปรุงหลักสูตรให้เหมาะสมกับสภาพโรงเรียนชาวเขามีจำนวนน้อยที่สุด และการคัดเลือกให้เป็นครูดีเด่นด้านการจัดการเรียนการสอนนักเรียนชาวเขานั้น ไม่ปรากฏหลักฐานการดำเนินการแต่ประการใด

โดยส่วนรวมโรงเรียนประถมศึกษาชาวเขาจังหวัดตาก ผู้บริหารโรงเรียนและผู้ช่วยผู้บริหารโรงเรียน ได้ยอมรับว่าโรงเรียนได้รับการนิเทศในด้านการให้ความรู้ด้านการวัดและประเมินผลการเรียนการสอน และความช่วยเหลือด้านสื่อวัสดุอุปกรณ์การเรียนการสอนเป็นจำนวนมากที่สุด รองลงมาได้แก่การได้รับการส่งเสริมให้จัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรในโรงเรียนและการให้ความสนใจใฝ่ตามถึงปัญหาการเรียนการสอน ส่วนด้านการส่งเสริมให้ปรับปรุงหลักสูตรให้เหมาะสมกับโรงเรียนชาวเขานั้น มีจำนวนค่อนข้างน้อยมาก และการคัดเลือกให้เป็นครูดีเด่นด้านการจัดการเรียนการสอนชาวเขา มีจำนวนน้อยที่สุด ส่วนครูผู้ปฏิบัติการในโรงเรียน ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างประชากรในการวิจัยนั้น ได้รับการนิเทศด้านการส่งเสริมให้จัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรในโรงเรียน เป็นจำนวนมากที่สุด รองลงมาได้แก่ การได้รับคำแนะนำด้านการจัดทำเตรียมการสอนหรือบันทึกการสอน ส่วนการได้รับการส่งเสริมให้ปรับปรุงหลักสูตรให้เหมาะสมกับสภาพโรงเรียนชาวเขานั้น มีจำนวนค่อนข้างน้อยมาก และการคัดเลือกให้เป็นครูดีเด่นด้านการจัดการเรียนการสอนนักเรียนชาวเขา มีจำนวนน้อยที่สุด

2.2 ปัจจัยสนับสนุนจากศูนย์เทคโนโลยีภายนอกโรงเรียน จำแนกตามหน่วยงานสังกัด ได้ดังนี้

สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดตาก ผู้บริหารและผู้ช่วยผู้บริหารโรงเรียน ได้ยอมรับว่าโรงเรียนมีความต้องการเพิ่มจำนวนครั้งในการนิเทศให้มากขึ้น และมีความต้องการศูนย์เทคโนโลยีความรู้ ประสมการณ์ด้านการจัดการเรียนการสอนนักเรียนชาวเขา เป็นจำนวนมากที่สุดครบทุกโรงเรียน ส่วนครูผู้ปฏิบัติการในโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างประชากรในการวิจัยมีความต้องการศูนย์เทคโนโลยีความรู้ ประสมการณ์ด้านการจัดการเรียนการสอนนักเรียนชาวเขา เป็นจำนวนมากที่สุด

กองกำกับการตำรวจตระเวนชายแดน ที่ 34 เป็นผู้บริหารและผู้ช่วยผู้บริหารโรงเรียน ได้ยอมรับว่าโรงเรียนมีความต้องการเพิ่มจำนวนครั้งในการนิเทศให้มากขึ้น และต้องการศูนย์เทคโนโลยีความรู้ ประสมการณ์ด้านการจัดการเรียนการสอนนักเรียนชาวเขา เป็นจำนวนมากที่สุดครบทุกโรงเรียน ส่วนครูผู้ปฏิบัติการในโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างประชากรใน

การวิจัย มีความต้องการผู้ให้ข้อมูลที่มีความรู้ประสบการณ์ด้านการจัดการ เรียนการสอนนักเรียน
ชาวเขา เป็นจำนวนมากที่สุด

ศูนย์พัฒนาและส่งเสริมชาวเขาจังหวัดตาก ผู้บริหารและผู้ช่วยผู้บริหาร
โรงเรียน ได้ตอบรับว่าโรงเรียนมีความต้องการผู้ให้ข้อมูลที่มีความรู้ ประสบการณ์ด้านการจัดการ เรียน
การสอนนักเรียนชาวเขาเป็นจำนวนมากที่สุดครบทุกโรงเรียน

กองการศึกษาพิเศษ ผู้บริหารและผู้ช่วยผู้บริหารโรงเรียน ได้ตอบรับว่า
โรงเรียนมีความต้องการเพิ่มจำนวนครั้งในการนิเทศให้มากขึ้นและต้องการผู้ให้ข้อมูลที่มีความรู้ ประสบ-
การณ์ด้านการจัดการ เรียนการสอนนักเรียนชาวเขา เป็นจำนวนมากที่สุดครบทุกโรงเรียน ส่วนครูผู้
ปฏิบัติการในโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างประชากรในการวิจัย มีความต้องการผู้ให้ข้อมูลที่มีความรู้
ประสบการณ์ด้านการจัดการ เรียนการสอนนักเรียนชาว เขา เป็นจำนวนมากที่สุด

โดยส่วนรวมโรงเรียนประถมศึกษาชาวเขาจังหวัดตาก ผู้บริหาร ผู้ช่วย
ผู้บริหาร และครูผู้ปฏิบัติการในโรงเรียน มีความต้องการผู้ให้ข้อมูลที่มีความรู้ ประสบการณ์ด้านการจั
การ เรียนการสอนนักเรียนชาวเขา เป็นจำนวนมากที่สุด

2.3 ปัญหาและอุปสรรคจากการนิเทศการศึกษาของผู้ให้ข้อมูลภายนอกโรงเรียน
จำแนกตามหน่วยงานสังกัด ได้ดังนี้

สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดตาก กองกำกับการตำรวจตระเวนชายแดน
ที่ 34 ศูนย์พัฒนาและส่งเสริมชาวเขาจังหวัดตาก และกองการศึกษาพิเศษ ผู้บริหาร ผู้ช่วยผู้บริหาร
และครูผู้ปฏิบัติการในโรงเรียน ประสบปัญหาและอุปสรรคด้านการได้รับการนิเทศจำนวนครั้งไม่เพียงพอ
ต่อความต้องการ เป็นจำนวนมากที่สุด

โดยส่วนรวมโรงเรียนประถมศึกษาชาวเขาจังหวัดตาก ผู้บริหาร ผู้ช่วย-
ผู้บริหาร และครูผู้ปฏิบัติการในโรงเรียนประสบปัญหาและอุปสรรคด้านการได้รับการนิเทศจำนวน
น้อยครั้ง ไม่เพียงพอต่อความต้องการ เป็นจำนวนมากที่สุด เช่นเดียวกันแก่ผู้บริหารและผู้ช่วยผู้บริหาร

ประสมปัญหา เป็นอันครบรองลงมาตามลำดับ ได้แก่ ผู้ที่ประเทศไม่มีประสบการณ์ด้านการจัดการ เรียน การสอนนักเรียนชาวเขาและการนิเทศไม่ได้มีส่วนร่วมในการสร้างขวัญและกำลังใจของครู ส่วน ครูผู้ปฏิบัติการประสมปัญหา เป็นอันครบรองลงมาตามลำดับ ได้แก่ การนิเทศไม่ได้มีส่วนร่วมในการ สร้างขวัญและกำลังใจของครู และผู้ที่ประเทศไม่มีประสบการณ์ด้านการจัดการ เรียนการสอนนักเรียน ชาวเขา

(3) การจัดการนิเทศการศึกษาจากผู้นิเทศภายในโรงเรียน จำแนกตามหน่วยงาน สังกัด ใ้คดังนี้

3.1 งานนิเทศการศึกษาจากผู้นิเทศภายในโรงเรียนจำแนกตามหน่วยงานสังกัด ใ้คดังนี้

สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดตาก ผู้บริหารและผู้ช่วยผู้บริหารโรงเรียน ได้จัดการนิเทศในค้ำนต่อไปนี้ เป็นจำนวนมากที่สุดครบทุกโรงเรียน เช่น การส่งเสริมให้ครูแสดง ความสามารถและปรับปรุงการ เรียนการสอนอย่างอิสระ ได้คัดเลือกครูตัวอย่าง ครูดีเด่น หรือผู้ ชำนาญการสอนชาวเขาในโรงเรียน ได้สนับสนุนการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรในโรงเรียน ได้ช่วยเหลือ ครูค้ำนสื่อวัสดุอุปกรณ์การเรียนการสอน และได้ส่งเสริมให้ครูสร้างความสัมพันธ์อันดีกับชาว เขาในท้องถิ่น ส่วนครูผู้ปฏิบัติการในโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างประชากรในการวิจัย ได้รับการนิเทศในค้ำนสนับสนุน ให้จัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรในโรงเรียน เป็นจำนวนมากที่สุด ค้ำนการ ช่วยเหลือ เมื่อมีปัญหาค้ำนการ สอนนักเรียนชาวเขา และการส่งเสริมวิธีสอนแบบใหม่ ๆ หรือวิธีสอนนักเรียนชาวเขามีจำนวนค่อนข้าง น้อยมาก ในค้ำนการคัดเลือกให้เป็นครูตัวอย่าง ครูดีเด่น หรือผู้ชำนาญการสอนชาวเขานั้นมีจำนวนน้อย ที่สุด

กองกำกับการตำรวจตระเวนชายแดน ที่ 34 ผู้บริหารและผู้ช่วยผู้บริหาร โรงเรียน ได้จัดการนิเทศในค้ำนต่อไปนี้ เป็นจำนวนมากที่สุดครบทุกโรงเรียน เช่น การส่งเสริมให้ ครูแสดงความสามารถและปรับปรุงการ เรียนการสอนอย่างอิสระ ส่งเสริมการทดลองวิธีสอนแบบ ใหม่ ๆ หรือวิธีสอนนักเรียนชาวเขา สนับสนุนการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรในโรงเรียน ช่วยเหลือ เมื่อครูมีปัญหาค้ำนการสอนชาวเขา และการส่งเสริมให้ครูสร้างความสัมพันธ์กับชาวเขาในท้องถิ่น แ่ค้ำนการคัดเลือกครูตัวอย่าง ครูดีเด่น หรือผู้ชำนาญการสอนชาวเขามีจำนวนน้อยที่สุด ส่วนครู

ผู้ปฏิบัติการในโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างประชากรในการวิจัย ได้รับการสนับสนุนให้จัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรในโรงเรียน และได้รับการส่งเสริมให้สร้างความสัมพันธ์อันดีกับชาวเขาในท้องถิ่นเป็นจำนวนมากที่สุด ด้านการนิเทศติดตามผลการจัดการเรียนการสอนและการส่งเสริมการทดลองวิธีสอนแบบใหม่ ๆ หรือวิธีสอนนักเรียนชาวเขามีจำนวนค่อนข้างมาก แต่ช่วยเหลือเมื่อมีปัญหาค้นการสอนนักเรียนชาวเขามีจำนวนปานกลาง ในด้านการคัดเลือกให้เป็นครูตัวอย่าง ครูดีเด่นหรือผู้อำนวยการสอนชาวเขานั้น มีจำนวนน้อยที่สุด

ศูนย์พัฒนาและสงเคราะห์ชาวเขาจังหวัดตาก ผู้บริหาร ผู้ช่วยผู้บริหาร และครูผู้ปฏิบัติการในโรงเรียน ไม่ได้จัดการนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียน เนื่องจากโรงเรียนส่วนใหญ่เป็นโรงเรียนขนาดเล็ก มีครูเพียง 1 คน ทำหน้าที่เป็นผู้บริหารโรงเรียน และครูผู้ปฏิบัติการในโรงเรียนในขณะเดียวกัน

กองการศึกษาพิเศษ ผู้บริหารและผู้ช่วยผู้บริหารโรงเรียน ได้จัดการนิเทศในคำนำท่อนี้เป็นจำนวนมากที่สุด เช่น การส่งเสริมให้จัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรในโรงเรียน การแนะนำให้ครูสอนซ่อมเสริมแก่นักเรียน การส่งเสริมให้ครูแสดงความสามารถและปรับปรุงการเรียน การสอนอย่างอิสระ และการแนะนำการจัดทำเตรียมการสอน หรือบันทึกการสอน ฯลฯ ส่วนครูผู้ปฏิบัติการในโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างประชากรในการวิจัย ได้รับการนิเทศในด้านการสนับสนุนให้จัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรในโรงเรียน เป็นจำนวนมากที่สุด ส่วนการนิเทศติดตามผลการเรียนการสอนของครู การช่วยเหลือเมื่อมีปัญหาค้นการสอนนักเรียนชาวเขา และการส่งเสริมการทดลองวิธีสอนแบบใหม่ ๆ หรือวิธีสอนนักเรียนชาวเขา มีจำนวนค่อนข้างมาก

โดยส่วนรวมโรงเรียนประถมศึกษาชาวเขาจังหวัดตาก ผู้บริหารและผู้ช่วยผู้บริหารโรงเรียน ได้จัดการนิเทศในคำนำท่อนี้เป็นจำนวนมากที่สุด เช่น การสนับสนุนให้จัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรในโรงเรียน การส่งเสริมให้ครูแสดงความสามารถและปรับปรุงการเรียน การสอนอย่างอิสระ การให้ความช่วยเหลือเมื่อครูมีปัญหาค้นการสอนชาวเขา และการส่งเสริมให้ครูสร้างความสัมพันธ์อันดีกับชาวเขาในท้องถิ่น ส่วนครูผู้ปฏิบัติการในโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างประชากรในการวิจัย ได้รับการนิเทศในด้านการสนับสนุนให้จัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรในโรงเรียนเป็นจำนวนมากที่สุด รองลงมาได้แก่การได้รับการส่งเสริมให้แสดงความสามารถและปรับปรุงการ

เรียนการสอนอย่างอิสระ คำนึงการช่วยเหลือเมื่อมีปัญหาต่อการสอนนักเรียนชาวเขา และการส่งเสริมวิธีสอนแบบใหม่ ๆ หรือวิธีสอนนักเรียนชาวเขามีจำนวนค่อนข้างน้อย

3.2 กระบวนการนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียน จำแนกตามหน่วยงานสังกัด สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดตาก ผู้บริหาร ผู้ช่วยผู้บริหารโรงเรียน และครูผู้ปฏิบัติการในโรงเรียน ได้เปิดโอกาสให้คณะครูมีส่วนร่วมในกระบวนการนิเทศภายใน โรงเรียนในขั้นตอนการวางแผนการนิเทศเป็นจำนวนมากที่สุด ขั้นตอนการเสนอแนะทางเลือกในการนิเทศด้วยตนเอง จำนวนค่อนข้างน้อยมาก ส่วนขั้นตอนการสร้างเครื่องมือนิเทศการศึกษานั้น คณะครูมีส่วนร่วมเป็นจำนวนน้อยที่สุด

กองกำกับการตำรวจตระเวนชายแดน ที่ 34 ผู้บริหารและผู้ช่วยผู้บริหารโรงเรียน ได้เปิดโอกาสให้คณะครูมีส่วนร่วมในกระบวนการนิเทศภายในโรงเรียนในขั้นตอนการวางแผนการนิเทศ ขั้นตอนการเสนอแนะทางเลือกในการนิเทศ และขั้นตอนการสร้างเครื่องมือนิเทศเป็นจำนวนมากที่สุด ส่วนครูผู้ปฏิบัติการในโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างประชากรในการวิจัยมีส่วนร่วมในขั้นตอนการสรุปผลการนิเทศเป็นจำนวนมากที่สุด ส่วนขั้นตอนการเสนอแนะทางเลือกในการนิเทศด้วยตนเอง และขั้นตอนการสร้างเครื่องมือนิเทศการศึกษา มีจำนวนค่อนข้างน้อยมาก

ศูนย์พัฒนาและส่งเสริมชาวเขาจังหวัดตาก ผู้บริหาร ผู้ช่วยผู้บริหาร และครูผู้ปฏิบัติการในโรงเรียน ไม่ได้จัดขั้นตอนตามกระบวนการนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียน เนื่องจากโรงเรียนส่วนใหญ่เป็นโรงเรียนขนาดเล็ก มีครูเพียง 1 คน ทำหน้าที่เป็นผู้บริหารโรงเรียน และครูผู้ปฏิบัติการในโรงเรียนในขณะเดียวกัน

กองการศึกษาพิเศษ ผู้บริหารและผู้ช่วยผู้บริหารโรงเรียน ได้เปิดโอกาสให้คณะครูมีส่วนร่วมในกระบวนการนิเทศภายในโรงเรียนในขั้นตอนการเสนอแนะทางเลือกในการนิเทศการศึกษา และขั้นตอนการดำเนินการนิเทศการศึกษาเป็นจำนวนมากที่สุด ส่วนครูผู้ปฏิบัติการในโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างประชากรในการวิจัยมีส่วนร่วมในขั้นตอนการวางแผนการนิเทศ และขั้นตอนการสรุปผลการนิเทศเป็นจำนวนมากที่สุด ส่วนขั้นตอนในการสร้างเครื่องมือนิเทศการศึกษา มีจำนวนค่อนข้างน้อยมาก และขั้นตอนการเสนอแนะทางเลือกในการนิเทศด้วยตนเองมีจำนวนน้อยที่สุด

โดยส่วนรวมโรงเรียนประถมศึกษาชาวเขาจังหวัดตาก ผู้บริหารและผู้ช่วยผู้บริหาร ได้เปิดโอกาสให้คณะครูผู้ปฏิบัติการมีส่วนร่วมในขั้นตอนการวางแผนการนิเทศ เป็นจำนวนมากที่สุด รองลงมาได้แก่ ขั้นตอนการ เสนอแนะทางเลือกในการนิเทศด้วยตนเอง ส่วนขั้นตอนในการสร้าง เครื่องมือนิเทศนั้นมีจำนวนน้อยที่สุด ครูผู้ปฏิบัติการที่เป็นกลุ่มตัวอย่างประชากรในการวิจัย ได้มีส่วนร่วมในขั้นตอนการวางแผนการนิเทศ เป็นจำนวนมากที่สุด รองลงมาได้แก่ ขั้นตอนการสรุปผลการนิเทศ ส่วนขั้นตอนการ เสนอแนะทางเลือกในการนิเทศและขั้นตอนการดำเนินการนิเทศนั้นมีจำนวนค่อนข้างน้อย และขั้นตอนการมีส่วนร่วมในการสร้าง เครื่องมือนิเทศมีจำนวนน้อยที่สุด

3.3 ปัจจัยสนับสนุนการนิเทศภายในโรงเรียน จำแนกตามหน่วยงานสังกัดที่ ดังนี้

สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดตาก ผู้บริหารและผู้ช่วยผู้บริหารโรงเรียน มีความต้องการ เพิ่มพูนความรู้ด้านการนิเทศภายในโรงเรียนและต้องการสื่อและ เครื่องมือการนิเทศ ภายในโรงเรียนเป็นจำนวนมากที่สุด ส่วนครูผู้ปฏิบัติการในโรงเรียนมีความต้องการนิเทศที่มีความรู้ ประสบการณ์ด้านการจัดการ เรียนการสอนนักเรียนชาวเขา เป็นจำนวนมากที่สุด

กองกำกับการตำรวจตระเวนชายแดน ที่ 34 ผู้บริหารและผู้ช่วยผู้บริหารโรงเรียน มีความต้องการปัจจัยสนับสนุนในคำต่อไปนี้ เป็นจำนวนมากที่สุดครบทุกโรงเรียน เช่น ต้องการ เพิ่มพูนความรู้ด้านการนิเทศภายในโรงเรียน ต้องการงบประมาณสำหรับโครงการนิเทศ ภายในโรงเรียน และต้องการสื่อและ เครื่องมือการนิเทศภายในโรงเรียน ส่วนครูผู้ปฏิบัติการในโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างประชากรในการวิจัย มีความต้องการนิเทศที่มีความรู้ ประสบการณ์ ด้านการจัดการ เรียนการสอนนักเรียนชาวเขา เป็นจำนวนมากที่สุด

ศูนย์พัฒนาและสงเคราะห์ชาวเขาจังหวัดตาก ผู้บริหารและผู้ช่วยผู้บริหารโรงเรียน มีความต้องการงบประมาณสนับสนุนโครงการพิเศษภายในโรงเรียน เป็นจำนวนมากที่สุด

กองการศึกษาพิเศษ ผู้บริหารและผู้ช่วยผู้บริหารโรงเรียน มีความต้องการ เพิ่มพูนความรู้ด้านการนิเทศภายในโรงเรียน และต้องการสื่อและ เครื่องมือการนิเทศภายในโรงเรียน เป็นจำนวนมากที่สุด ส่วนครูผู้ปฏิบัติการในโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างประชากรในการวิจัย มีความ

ต้องการผู้แทนที่มีความรู้ ประสบการณ์ด้านการจัดการ เรียนการสอนนักเรียนชาวเขา เป็นจำนวนมากที่สุด

โดยส่วนรวมโรงเรียนประถมศึกษาชาวเขาจังหวัดตาก ผู้บริหารและผู้ช่วยผู้บริหารโรงเรียน มีความต้องการเพิ่มทุนความรู้ด้านการนิเทศภายในโรงเรียน และต้องการสื่อและเครื่องมือการนิเทศภายในโรงเรียน เป็นจำนวนมากที่สุด ส่วนครูผู้ปฏิบัติการในโรงเรียน ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างประชากรในการวิจัยมีความต้องการผู้แทนที่มีความรู้ ประสบการณ์ด้านการจัดการเรียนการสอนนักเรียนชาวเขา เป็นจำนวนมากที่สุด

3.4 ปัญหาและอุปสรรคจากการจัดการนิเทศภายในโรงเรียน จำแนกตามหน่วยงานสังกัด ใค้ดังนี้

สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดตาก ผู้บริหารและผู้ช่วยผู้บริหารโรงเรียน ประสบปัญหาและอุปสรรคด้านขาดสื่อและ เครื่องมือการนิเทศภายในโรงเรียน เป็นจำนวนมากที่สุด ส่วนครูผู้ปฏิบัติการในโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างประชากรในการวิจัยประสบปัญหาและอุปสรรคด้านการได้รับการนิเทศจำนวนน้อยครั้ง ไม่เพียงพอต่อความต้องการ เป็นจำนวนมากที่สุด รองลงมาได้แก่ผู้บริหารไม่มีประสบการณ์ด้านการสอนนักเรียนชาวเขา และการนิเทศไม่ไ้มีส่วนร่วมในการสร้างขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงาน เป็นจำนวนน้อยที่สุด

กองกำกับการตำรวจตระเวนชายแดน ที่ 34 ผู้บริหารและผู้ช่วยผู้บริหารโรงเรียน ประสบปัญหาและอุปสรรคด้านการขาดสื่อและ เครื่องมือการนิเทศภายในโรงเรียนและขาดแคลนงบประมาณสนับสนุนโครงการนิเทศภายในโรงเรียน เป็นจำนวนมากที่สุด ส่วนครูผู้ปฏิบัติการในโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างประชากรในการวิจัยประสบปัญหาและอุปสรรคด้านการได้รับการนิเทศจำนวนน้อยครั้ง ไม่เพียงพอต่อความต้องการ เป็นจำนวนมากที่สุด รองลงมาได้แก่การนิเทศไม่ไ้มีส่วนร่วมในการสร้างขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานของครูและผู้บริหารไม่มีประสบการณ์ด้านการเรียนการสอนนักเรียนชาวเขา เป็นจำนวนน้อยที่สุด

ศูนย์พัฒนาและสงเคราะห์ชาวเขาจังหวัดตาก ผู้บริหารและผู้ช่วยผู้บริหารโรงเรียน ประสบปัญหาและอุปสรรคด้านการขาดสื่อและ เครื่องมือการนิเทศภายในโรงเรียน และขาดแคลนงบประมาณสนับสนุนโครงการนิเทศภายในโรงเรียน เป็นจำนวนมากที่สุด

กองการศึกษาพิเศษ ผู้บริหารและผู้ช่วยผู้บริหารโรงเรียน ประสมปัญหา และอุปสรรคด้านการขาดสื่อและเครื่องมือการนิเทศภายในโรงเรียน และขาดแคลนงบประมาณสนับสนุนโครงการนิเทศภายในโรงเรียนเป็นจำนวนมากที่สุด ส่วนครูผู้ปฏิบัติการในโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างประชากรในการวิจัยประสมปัญหาและอุปสรรคด้านการได้รับการนิเทศจำนวนน้อยครั้ง ไม่เพียงพอต่อความต้องการ เป็นจำนวนมากที่สุด รองลงมาได้แก่ การนิเทศไม่ไ้มีส่วนช่วยในการสร้างขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานของครูและผู้นิเทศไม่มีประสบการณ์ด้านการจัดการเรียนการสอนนักเรียนชาวเขา เป็นจำนวนน้อยที่สุด

โดยส่วนรวมโรงเรียนประถมศึกษาชาวเขาจังหวัดตาก ผู้บริหารและผู้ช่วยผู้บริหารโรงเรียน ประสมปัญหาและอุปสรรคด้านการขาดสื่อ และเครื่องมือการนิเทศภายในโรงเรียน เป็นจำนวนมากที่สุด ส่วนครูผู้ปฏิบัติการในโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างประชากรในการวิจัย ประสมปัญหาและอุปสรรคด้านการได้รับการนิเทศจำนวนน้อยครั้ง ไม่เพียงพอต่อความต้องการ เป็นจำนวนมากที่สุด รองลงมาได้แก่ผู้นิเทศไม่มีประสบการณ์ด้านการจัดการเรียนการสอนนักเรียนชาวเขา และการนิเทศไม่ไ้มีส่วนช่วยในการสร้างขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานเป็นจำนวนน้อยที่สุด

อภิปรายผล

ส่วนที่ 1 อภิปรายผลจากข้อมูลจากเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการจัดการนิเทศการศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษาชาวเขาจังหวัดตาก

(1) ด้านการจัดการนิเทศการศึกษาจากผู้นิเทศภายนอกโรงเรียน

โรงเรียนประถมศึกษาชาวเขาจังหวัดตาก ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างประชากรในการวิจัย ทุกหน่วยงานสังกัดได้รับการนิเทศจากศึกษานิเทศก์อำเภอ เป็นจำนวนอัตราความถี่ 43 ครั้ง นับว่าสูงกว่าผู้นิเทศจากภายนอกโรงเรียนคนอื่น ๆ ทั้งนี้เพราะศึกษานิเทศก์อำเภอเป็นบุคคลซึ่งทำหน้าที่นิเทศการศึกษาโดยตรง เป็นบุคคลที่มีความรู้ ความสามารถ เกี่ยวกับการนิเทศการศึกษาโดยเฉพาะได้รับการฝึกอบรมเพื่อปฏิบัติงานทางนิเทศการศึกษาโดยตรง (สังข์ อุทรานันท์ 2530 : 59) และศึกษานิเทศก์อำเภอยังเป็นผู้นิเทศจากภายนอกโรงเรียน

ที่มีความใกล้ชิดกับโรงเรียนค่อนข้างมากกว่าผู้แทนอื่น ๆ แต่อย่างไรก็ตามอัคราการนิเทศของศึกษานิเทศก์อำเภอในปัจจุบันก็ยังไม่เพียงพอต่อความต้องการของครูผู้รับการนิเทศ ในด้านวัตถุประสงค์ของการนิเทศนั้น เป็นไปเพื่อแก้ไขปัญหาด้านการเรียนการสอนของครูเป็นจำนวนมากที่สุด แคว่วัตถุประสงค์เพื่อการพัฒนาเทคนิคและวิธีการนิเทศในโรงเรียน มีจำนวนน้อยที่สุด ประกอบกับการนิเทศของผู้แทนส่วนใหญ่ไม่มีประสบการณ์ด้านการจัดการเรียนการสอนชาวเขา และไม่มีเครื่องมือนิเทศการศึกษาและกิจกรรมการนิเทศที่เกี่ยวกับการสังเกตการปฏิบัติการนิเทศในโรงเรียนของผู้บริหารโรงเรียนและคณะผู้แทนภายในโรงเรียน ยังมีเป็นจำนวนน้อยที่สุด เมื่อเปรียบเทียบกับกิจกรรมอื่น ๆ ที่ผู้แทนภายนอกโรงเรียนจัดทำเนิการ จึงทำให้การนิเทศการศึกษาในโรงเรียนในปัจจุบันยังไม่บรรลุเป้าหมายหรือประสพผลสำเร็จเท่าที่ควร

(2) ด้านการจัดการนิเทศการศึกษาจากผู้แทนภายในโรงเรียน

โรงเรียนประถมศึกษาชาวเขาจังหวัดตาก ใ้จัดประชุมนิเทศโดยมีผู้บริหาร

โรงเรียน ผู้ช่วยผู้บริหารโรงเรียน หัวหน้าสาย/หัวหน้าชั้นหรือหัวหน้ากลุ่มประสบการณ์ต่าง ๆ และครูผู้ปฏิบัติการในโรงเรียนเข้าร่วมประชุม วัตถุประสงค์ของการประชุมนิเทศ ส่วนใหญ่เป็นการประชุมเพื่อแจ้งข่าวสารทางวิชาการ เพื่อให้คณะครูได้ถือปฏิบัติ เช่น ความร่วมมือในการวางแผนเพื่อจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรในโรงเรียน และการแจ้งข่าวสารการนิเทศจากกลุ่มโรงเรียน อำเภอ และจังหวัด เพื่อให้คณะครูได้เตรียมรับการนิเทศจากผู้แทนภายนอกโรงเรียน ส่วนการประชุมนิเทศที่มีวัตถุประสงค์เพื่อการจัดการนิเทศภายในโรงเรียนโดยเฉพาะนั้น มีจำนวนค่อนข้างน้อยมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้บริหาร ผู้ช่วยผู้บริหาร และครูผู้ปฏิบัติการในโรงเรียนขาดความรู้ ความเข้าใจในเทคนิคและทักษะในการจัดการนิเทศภายในโรงเรียน ซึ่งมีความสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุชาติ ศรีสุวรรณ (2528 : ๑-๓) ซึ่งได้กล่าวถึงปัญหาและอุปสรรคในการจัดการนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียนว่า โรงเรียนขาดแคลนวิทยากร แหล่งวิทยากร ขาดความรู้ ความเข้าใจเรื่อง การนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียน สาเหตุดังกล่าวเป็นผลในการนิเทศการศึกษาภายใน

โรงเรียนประถมศึกษาชาวเขาจังหวัดตาก ไม่บรรลุผลสำเร็จเท่าที่ควร ฉะนั้นผู้เกี่ยวข้องในการจัดการศึกษาชาวเขาทุกหน่วยงาน ต้องให้ความสนใจกรณีพิเศษภายในโรงเรียนประถมศึกษาชาวเขา เป็นกรณีพิเศษ

ส่วนที่ 2 อภิปรายผลจากข้อมูลจากแบบสอบถามของผู้บริหาร ผู้ช่วยผู้บริหารและครูผู้ปฏิบัติการในโรงเรียนประถมศึกษาชาวเขาจังหวัดตาก

(1) สถานภาพของโรงเรียนและสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

โรงเรียนประถมศึกษาชาวเขาจังหวัดตาก มีผู้บริหารและผู้ช่วยผู้บริหารโรงเรียน ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างประชากรในการวิจัยซึ่งมีวุฒิทางการศึกษาระดับปริญญาตรี และระดับต่ำกว่าปริญญา ร้อยละ 44.12 เท่ากัน ส่วนครูผู้ปฏิบัติการในโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างประชากรในการวิจัย มีวุฒิทางการศึกษาระดับปริญญาตรี ร้อยละ 46.41 ถึงแม้ว่าผู้บริหาร ผู้ช่วยผู้บริหาร และครูผู้ปฏิบัติการในโรงเรียนจะมีวุฒิทางการศึกษาระดับปริญญาตรี เป็นจำนวนมากกว่าวุฒิระดับอื่น ๆ ก็ตาม แต่จำนวนผู้มีวุฒิปริญญาตรียังมีจำนวนน้อย ไม่ถึงร้อยละ 50.00 โดยเฉพาะเมื่อพิจารณาวุฒิทางการศึกษาระหว่างผู้บริหารและผู้ช่วยผู้บริหาร ซึ่งเป็นผู้ทำหน้าที่พิเศษการศึกษาภายในโรงเรียน กับครูผู้ปฏิบัติการในโรงเรียนซึ่งเป็นผู้รับกรณีพิเศษ จะเห็นได้ว่าจำนวนครูผู้ปฏิบัติการในโรงเรียนที่มีวุฒิในระดับปริญญาตรีมีมากกว่าจำนวนผู้บริหารและผู้ช่วยผู้บริหารโรงเรียนที่มีวุฒิปริญญาตรี สาเหตุนี้เองเป็นปัญหาและอุปสรรคต่อการจัดการพิเศษภายในโรงเรียนเช่นกัน หากผู้บริหารหรือผู้ช่วยผู้บริหารโรงเรียนไม่มีความรู้และทักษะด้านการจัดการพิเศษการศึกษาภายในโรงเรียน และยังไม่ให้ความสำคัญต่อการพิเศษดังกล่าว ปัญหาเหล่านี้ ประชา สิกขปัญญา (2523 : ง-๑) พบว่าผู้บริหารโรงเรียนเมืองน่านจำนวนมาก ไม่มีเวลาปรับปรุงโรงเรียนและขาดแคลนบุคลากรที่ทำหน้าที่พิเศษการศึกษาโดยเฉพาะ และในกรณีที่ผู้พิเศษมีวุฒิทางการศึกษาต่ำกว่าผู้รับกรณีพิเศษยังอาจทำให้

ผู้ให้ทัศนคติความมั่นใจในตนเอง ที่จะดำเนินการนิเทศภายในโรงเรียนให้โดยลึกลับ ปัญหาดังกล่าว ยังมีความสอดคล้องกับผลงานวิจัยของสมบุญ ภาสยาชีวิน และคณะ (2526 : vii) เขาพบว่าครูนิเทศก์ที่ไม่มีความกระตือรือร้นในบทบาทหน้าที่หลักของตน ไม่ได้รับการฝึกอบรมด้านการนิเทศมาก่อน ประกอบกับชี้คำจำกัดความของครูนิเทศก์ ซึ่งทางโครงการ ศศช. ไม่ได้กำหนดคุณสมบัติให้สูงกว่าครูทั่วไป โดยได้ทำการคัดเลือกมาจากคณะครู ศศช. ผู้เป็นที่ยอมรับของกลุ่มครู แม้ว่าในระยะต่อมาจะได้กำหนดคุณสมบัติพิเศษเพิ่มเติม สำหรับครูนิเทศก์และให้คณะกรรมการฝ่ายต่าง ๆ ใดมีส่วนร่วมในการคัดเลือกด้วยก็ตาม ก็ไม่ได้มีเกณฑ์ที่จะพิจารณาครูนิเทศก์ด้านคุณวุฒิ ทำให้ครูนิเทศก์ไม่มีความพร้อม ไม่มีความมั่นใจในงานนิเทศด้านการเรียนการสอนหรือด้านวิชาการ

(2) การจัดการนิเทศการศึกษาจากผู้นิเทศภายนอกโรงเรียน

2.1 งานนิเทศการศึกษาจากผู้นิเทศภายนอกโรงเรียน

โรงเรียนประถมศึกษาชาวเขาจังหวัดตาก ผู้บริหาร ผู้ช่วยผู้บริหาร และครูผู้ปฏิบัติการณ์ในโรงเรียน ได้รับการนิเทศการศึกษาในด้านการให้ความรู้ ด้านการวัดและประเมินผลการเรียนการสอน ได้รับความช่วยเหลือด้านวัสดุอุปกรณ์การเรียนการสอน และได้รับการส่งเสริมให้จัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรในโรงเรียน เช่น ประชาธิปไตยในโรงเรียน กีฬา โรงเรียน โครงการเกษตรกรรมเพื่ออาหารกลางวันในระหว่างของสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี เป็นจำนวนมากที่สุด แต่การนิเทศด้านการส่งเสริมให้ปรับปรุงหลักสูตรให้เหมาะสมกับโรงเรียนชาวเขายังอยู่ในระดับที่ค่อนข้างน้อยมาก รวมทั้งยังไม่ได้ปรับปรุงกิจการโครงการเกษตรกรรมเพื่ออาหารกลางวันให้สอดคล้องกับการจัดการเรียนการสอนในกลุ่มการงานพื้นฐานอาชีพ จึงน่าจะพัฒนาปรับปรุงโครงการดังกล่าวให้เสริมมาตรฐานการเรียนการสอนให้ดียิ่งขึ้น และเนื่องจากสภาพภูมิศาสตร์และการคมนาคมระหว่างโรงเรียนประถมศึกษาชาวเขา มีความทุรกันดารไม่สะดวก ผู้บริหารการศึกษาทุกระดับ จึงควรพัฒนาเทคนิควิธีการนิเทศการศึกษาทางไกล เช่น การใช้วิทยุกระจายเสียงควบคู่กับการใช้ชุดเอกสารคู่มือการนิเทศ เพื่อส่งเสริมการนิเทศให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

ยิ่งกว่านั้นหากการให้การศึกษาแก่ชาวเขาได้ทำเป็นกรณีพิเศษแตกต่างจากโรงเรียนพื้นราบทั่วไป โดยมีหลักสูตรพิเศษ ครูที่สอนชาวเขาควรได้รับการอบรมพิเศษ โดยเฉพาะหลักสูตรสำหรับชาวเขา ควรจัดทำเป็นพิเศษและให้เหมาะสมกับท้องถิ่น และชนบทรวมเนียบประเพณีชาวเขา เพื่อให้หลักสูตรนั้นง่ายต่อการเข้าใจของชาวเขา (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ 2524 : 49-102) ก็อาจเป็นแนวทางหนึ่งที่จะช่วยส่งเสริมให้การจัดการศึกษามรรดูลำบากของหลักสูตรได้ในที่สุด ดังจะเห็นได้ว่ามีหน่วยงานต่าง ๆ เช่น กรมประชาสงเคราะห์และกรมสามัญศึกษา ได้พยายามร่วมมือกันจัดทำหลักสูตรโรงเรียนชาวเขา พุทธศักราช 2508 ขึ้น เพื่อใช้เป็นแนวทางในการสอนเด็กชาวเขา แต่หลักสูตรดังกล่าวไม่สมบูรณ์สักเท่าไรนั้นในการเรียนการสอนในโรงเรียนชาวเขาส่วนใหญ่ จึงยึดหลักสูตรประถมศึกษาพื้นราบเป็นแนวทางในการสอนแทบทั้งสิ้น ยกเว้นโรงเรียนในสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัด (เค็ม) ขณะนี้โอนมาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (สปช.) ซึ่งใช้หลักสูตร เบ็ทเสรีขั้นพื้นฐาน ต่อมาในปี พ.ศ. 2521 กรมการศึกษานอกโรงเรียนจึงได้จัดทำหลักสูตรสำหรับชาวเขาขึ้นโดยเฉพาะ โดยอาศัยหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 หลักสูตร เบ็ทเสรีขั้นพื้นฐานสำหรับชาวเขาและหลักสูตร เบ็ทเสรีระดับ 3-4 เป็นแนว เรียกว่าหลักสูตรประถมศึกษาเพื่อชุมชนในเขตภูเขา พุทธศักราช 2524 อาจกล่าวได้ว่าเป็นหลักสูตรประถมศึกษาที่สมบูรณ์ที่สุดเป็นฉบับแรกสำหรับชาวเขา (จินดา ทัมมะขัน 2529 : 25)

2.2 ปัจจัยสนับสนุนจากผู้นิเทศภายนอกโรงเรียน

โรงเรียนประถมศึกษาชาวเขาจังหวัดตาก ผู้บริหาร ผู้ช่วยผู้บริหาร และครูผู้ปฏิบัติการในโรงเรียน มีความต้องการผู้นิเทศที่มีความรู้ ประสบการณ์ด้านการจัดการเรียนการสอนแก่นักเรียนชาวเขามากที่สุด ทั้งนี้เพราะการจัดการศึกษาชาวเขา เมื่อได้ทำเป็นกรณีพิเศษแตกต่างจากโรงเรียนพื้นราบทั่วไป กล่าวคือควรแก้ไขปรับปรุงหลักสูตร คู่มือครู แผนการสอน หนังสือเรียนให้เหมาะสมกับสภาพของชาวเขาตามความต้องการของบ้านเมือง ครูที่สอนชาวเขาควรได้รับการอบรมพิเศษ ควรสนับสนุนให้มีการนิเทศทางไกลเพื่อสนับสนุนการจัดการเรียนการสอนแก่นักเรียนชาวเขารวมทั้งควรมีการพัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ ประสบการณ์ เข้าใจสภาพปัญหาอุปสรรคโรงเรียนชาวเขา และสามารถนิเทศการสอนและ/หรือสาธิตการเรียนการสอนแก่นักเรียนชาวเขาอย่างได้ผลดี

2.3 ปัญหาและอุปสรรคจากการนิเทศการศึกษาของผู้นิเทศภายในโรงเรียน

โรงเรียนประถมศึกษาชาวเขาจังหวัดตาก ผู้บริหาร ผู้ช่วยผู้บริหาร และครู

ผู้ปฏิบัติการในโรงเรียน ประสบปัญหาและอุปสรรคจากผู้นิเทศภายนอกโรงเรียนในคันได้รับการนิเทศจำนวนน้อยครั้ง ไม่เพียงพอต่อความต้องการ เป็นจำนวนมากที่สุด รองลงมาได้แก่ การนิเทศไม่ได้ช่วยในการสร้างขวัญและกำลังใจของครู ซึ่งปัญหาและอุปสรรคดังกล่าวมีความแตกต่างไปจากปัญหาและอุปสรรคของงานวิจัยอื่น ๆ ทั้งนี้เนื่องจากโรงเรียนประถมศึกษาชาวเขาจังหวัดตาก ตั้งอยู่ทางไกลในท้องถิ่นทุรกันดาร การคมนาคม สื่อสารไม่สะดวกโดยเฉพาะในฤดูฝน บางโรงเรียนไม่สามารถเดินทางติดต่อกับสื่อสารได้ตลอดฤดูฝน จึงจะเห็นได้ว่าโรงเรียนประถมศึกษาชาวเขาจังหวัดตากที่เป็นกลุ่มตัวอย่างประชากรในการวิจัย จำนวนทั้งสิ้น 32 โรงเรียน ได้รับการนิเทศจากผู้นิเทศภายนอกโรงเรียนในรอบปีการศึกษา 2529 ในอัตราความถี่ จำนวน 235 ครั้ง คิดเฉลี่ยเป็นรายโรงเรียนได้รับการนิเทศโรงเรียนละประมาณ 7 ครั้ง ในรอบหนึ่งปีการศึกษา ซึ่งนับว่าน้อยครั้งมากเมื่อเปรียบเทียบกับครูนิเทศก์ของโครงการ ศสช. ซึ่งครูนิเทศก์ส่วนใหญ่ไปนิเทศครูประมาณเดือนละครั้ง (สมบุญรณ คาลยาชิวินและคณะ 2526 : viii)

เนื่องจากสภาพภูมิศาสตร์ และการคมนาคมไม่สะดวก จึงทำให้การนิเทศการศึกษาทำได้น้อยครั้ง จึงจำเป็นที่ผู้นิเทศจะจัดกิจกรรมการนิเทศที่เน้นหนักด้านส่งเสริม เทคนิค และทักษะการจัดการเรียนการสอนนักเรียนชาวเขา เพื่อให้ครูผู้สอนมีความมั่นใจในการสอนชาวเขา อาจเป็นแนวทางหนึ่งที่ช่วยสร้างขวัญและกำลังใจแก่ครูผู้ปฏิบัติการได้อีกทางหนึ่ง

(3) การจัดการนิเทศการศึกษภายในโรงเรียน

3.1 งานนิเทศการศึกษาจากผู้นิเทศภายในโรงเรียน

โรงเรียนประถมศึกษาชาวเขาจังหวัดตาก ผู้บริหาร ผู้ช่วยผู้บริหาร และครูผู้ปฏิบัติการในโรงเรียน ได้จัดการนิเทศการศึกษาเกี่ยวกับการส่งเสริมการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรในโรงเรียน เช่น ประชาธิปไตยในโรงเรียน กีฬาโรงเรียน โครงการเกษตรเพื่ออาหารกลางวัน โดยเฉพาะโครงการเกษตรเพื่ออาหารกลางวันในโรงเรียน เป็นโครงการที่สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี เสด็จพระราชดำริให้ทดลองจัดทำในโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน โดยทรงส่งพระราชทรัพย์ส่วนพระองค์ทดลองดำเนินการจนเป็นผลสำเร็จ แล้วจึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าโปรดกระหม่อมจัดตั้งโครงการเกษตรเพื่ออาหารกลางวันขึ้น โดยมีวัตถุประสงค์ 5 ประการคือ

1. เพื่อแก้ไขปัญหาคาขาดแคลนอาหารกลางวันในโรงเรียนและการขาดแคลนอาหารในชนบท

2. เพื่อให้นักเรียนมีความรู้ทางการเกษตรแบบใหม่

3. เพื่อให้นักเรียนมีความรู้ด้านโภชนาการ การถนอมอาหาร และการ

แปรรูปอาหาร

4. เพื่อให้ผู้ปกครอง นักเรียน เกิดนิสัยในการช่วยเหลือตนเอง มีความ

ขยันหมั่นเพียร

5. เพื่อเป็นแหล่งวิทยากรของหมู่บ้าน (กระทรวง เกษตรและสหกรณ์

ม.ป.ป. : 1-2)

3.2 กระบวนการนิเทศภายในโรงเรียน

โรงเรียนประถมศึกษาชาวเขาจังหวัดตาก ผู้บริหาร ผู้ช่วยผู้บริหาร และครูผู้ปฏิบัติการในโรงเรียน ร่วมมือกันจัดการนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียน ตามกระบวนการนิเทศการศึกษาของสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2529 : 16) ซึ่งได้เสนอแนวคิดไว้ประกอบด้วยขั้นตอน 5 ขั้นตอน

ขั้นที่ 1 ขั้นวางแผนการนิเทศการศึกษา โดยผู้บริหาร ผู้ช่วยผู้บริหาร และครูผู้ปฏิบัติการในโรงเรียน จะร่วมมือกันศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหา และความต้องการ แล้วจึงกำหนดการนิเทศการศึกษาให้ครูผู้รับการนิเทศได้ทราบล่วงหน้า

ขั้นที่ 2 ขั้นกำหนดทางเลือกในการนิเทศการศึกษา โดยผู้บริหาร ผู้ช่วยผู้บริหารโรงเรียนจะ เปิดโอกาสให้ครูผู้รับการนิเทศได้มีส่วนร่วมในการกำหนดทางเลือกในการนิเทศด้วยตนเอง

ขั้นที่ 3 ขั้นสร้างสื่อและเครื่องมือการนิเทศ โดยผู้บริหาร ผู้ช่วยผู้บริหาร และครูผู้ปฏิบัติการในโรงเรียน จะร่วมมือกันสร้างเครื่องมือการนิเทศการศึกษาให้สอดคล้องกับทางเลือกที่เขา กำหนดขึ้นเอง

ขั้นที่ 4 ขั้นการปฏิบัติหรือดำเนินการนิเทศตามแผนโดยผู้บริหาร ผู้ช่วยผู้บริหาร และครูผู้ปฏิบัติการในโรงเรียน จะร่วมมือกันดำเนินการนิเทศตามแผนการที่วางไว้

ขั้นที่ 5 ขั้นสรุปผลการนิเทศและรายงานผลโดยผู้บริหาร ผู้ช่วยผู้บริหาร และครูผู้ปฏิบัติการจะร่วมมือกันสรุปผลหลังจากการนิเทศการศึกษาแล้ว เพื่อนำผลไปปรับปรุงต่อไป

แต่การดำเนินการนิเทศตามกระบวนการดังกล่าวนี้ โรงเรียนได้ดำเนินการในแต่ละชั้นตอนมากน้อยไม่เท่ากัน กล่าวคือผู้บริหาร ผู้ช่วยผู้บริหาร และครูผู้ปฏิบัติการได้ร่วมมือกันดำเนินการนิเทศในชั้นตอนการวางแผน ชั้นตอนการกำหนดทางเลือก และชั้นตอนสรุปผลการนิเทศ เป็นจำนวนมากที่สุด ส่วนชั้นตอนการสร้างเครื่องมือนิเทศการศึกษานั้น ได้มีการดำเนินการน้อยที่สุด ทั้ง ๆ ที่เป็นขั้นตอนสำคัญในการนิเทศการศึกษา ทั้งนี้ อาจเนื่องมาจากผู้บริหาร ผู้ช่วยผู้บริหาร และครูผู้ปฏิบัติการยังขาดความรู้ ทักษะ และเทคนิคในการนิเทศภายในโรงเรียน ดังที่ สุนทร โคสมิ (2528 : ๑-๒) ได้ค้นพบว่าโรงเรียนขาดแคลนวิทยากร และ/หรือแหล่งวิชาการที่จะให้ความรู้แก่ครูเพื่อนำไปใช้ในการจัดดำเนินการนิเทศภายในโรงเรียน ทำให้การนิเทศภายในโรงเรียนประถมศึกษาชาวเขาส่วนใหญ่ไม่ได้ดำเนินไปตามขั้นตอนอย่างสมบูรณ์ สำหรับกระบวนการนิเทศที่สมบูรณ์ ศาสยาชีวิน และคณะ (2526 : vii) พบว่าครูนิเทศก์ของโครงการ ศคช. จัดกระบวนการนิเทศการศึกษาแก่ครู ยังไม่เป็นไปตามขั้นตอนอย่างสมบูรณ์เช่นกัน จึงน่าที่จะสนับสนุนการนิเทศการศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษาชาวเขา ในรูปแบบการนิเทศทางไกล ด้วยการจัดส่งคู่มือการนิเทศไปให้ครู แล้วเสริมความรู้ และเสนอแนะครูทางวิทยุกระจายเสียง อาจเป็นแนวทางหนึ่งที่จะช่วยให้การนิเทศได้ผลสัมฤทธิ์ประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

3.3 ปัจจัยสนับสนุนการนิเทศภายในโรงเรียน

โรงเรียนประถมศึกษาชาวเขาจังหวัดตาก ผู้บริหารและผู้ช่วยผู้บริหารโรงเรียน มีความต้องการเพิ่มพูนความรู้ด้านการนิเทศภายในโรงเรียนเป็นจำนวนมากที่สุด ทั้งนี้ เพราะโดยหลักการแล้วผู้บริหารและผู้ช่วยผู้บริหารโรงเรียน มีบทบาทหน้าที่เกี่ยวกับการจัดการนิเทศภายในโรงเรียน คือประชุมวางแผนการนิเทศการศึกษาร่วมกับผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศ โดยอยู่ในฐานะประธานของคณะทำงาน เป็นผู้ให้การสนับสนุนการดำเนินการนิเทศการศึกษา โดยให้บริการและสนับสนุนด้านวัสดุอุปกรณ์ ตลอดจนสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ และสร้างขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานนิเทศการศึกษา (สังข์ อุทรานันท์ 2530 : 59) ฉะนั้นหากผู้บริหาร ผู้ช่วยผู้บริหารโรงเรียนได้มีความรู้ด้านการนิเทศภายในโรงเรียนหรือได้มีโอกาสฝึกอบรมเทคนิคและทักษะในการจัดการนิเทศแล้วย่อมทำให้เขาสามารถแสดงบทบาทเกี่ยวกับการนิเทศได้อย่างมีประสิทธิภาพ ความต้องการด้านดังกล่าวของผู้บริหารและผู้ช่วยผู้บริหารโรงเรียน มีความสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ

สุชาติ ศรีสุวรรณ (2528 : จ-ด) เขาพบว่าโรงเรียนมีความต้องการเพิ่มพูนความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียน

3.4 ปัญหาและอุปสรรคจากการนิเทศภายในโรงเรียน

โรงเรียนประถมศึกษาชาวเขาจังหวัดตาก ผู้บริหาร ผู้ช่วยผู้บริหาร ประสมปัญหาและอุปสรรคด้านขาดสื่อ และ เครื่องมือการนิเทศภายในโรงเรียนมากที่สุด ทั้งนี้เนื่องจากผู้บริหาร ผู้ช่วยผู้บริหาร และครูผู้ปฏิบัติการนิเทศในโรงเรียนขาดความรู้ ความเข้าใจในการจัดการนิเทศภายในโรงเรียนนั่นเอง จึงไม่สามารถผลิตสื่อ และ เครื่องมือการนิเทศภายในโรงเรียนขึ้นใช้เองได้ ปัญหาดังกล่าวมีความสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ สุชาติ ศรีสุวรรณ (2528 : จ-ด) ซึ่งเขาพบว่าปัญหาและอุปสรรคในการจัดการนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียน คือ โรงเรียนขาดแคลนวิทยากร แหล่งวิทยากร ครูขาดความรู้ ความเข้าใจเรื่องการนิเทศภายในโรงเรียน ส่วนปัญหาของครูผู้ปฏิบัติการนั้น ได้รับการนิเทศจากผู้นิเทศภายในโรงเรียนน้อยครั้ง ไม่เพียงพอต่อความต้องการ ฉะนั้นเพื่อแก้ไขปัญหาดังกล่าว จึงควรจัดการสัมมนาหรือฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการด้านกรนิเทศภายในโรงเรียนแก่คณะครูและผู้บริหารโรงเรียน เพื่อให้สามารถจัดการนิเทศภายในโรงเรียนที่มีมาตรฐานขึ้น

ข้อเสนอแนะ

โรงเรียนประถมศึกษาชาวเขาจังหวัดตาก มีลักษณะแตกต่างจากโรงเรียนประถมศึกษาทั่วไปในค้ำบ้านผู้เรียน ซึ่งเป็นชาวเขาเผ่าพันธุ์ต่าง ๆ ที่มีภาษา วัฒนธรรม ชนบธรรมเนียมประเพณี เป็นของตนเอง และโดยเฉพาะอย่างยิ่งเขาเหล่านั้นเรียนรู้ภาษาไทยเป็นภาษาที่สอง การจัดการศึกษาแก่ชาวเขาสมควรจัดเป็นกรณีพิเศษ มีหลักสูตร โดยเฉพาะที่เหมาะสมกับสภาพโรงเรียนชาวเขาคู่มือครู แผนการสอน หนังสือเรียนควรได้รับการปรับปรุงให้เหมาะสม มีการจัดการเรียนการสอน การบริหารการศึกษา และมีการจัดการนิเทศการศึกษาที่เหมาะสมและสอดคล้องกับสภาพโรงเรียนชาวเขาเช่นกัน ฉะนั้นผู้ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาชาวเขาจึงควรคำนึงการ ดังนี้

1. ผู้บริหารการศึกษาในระดับกลุ่มโรงเรียน อำเภอ จังหวัด ฯลฯ ของหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการนิเทศการศึกษาชาวเขาจังหวัดตาก ควรได้รับการฝึกอบรมความรู้

เกี่ยวกับเทคนิค ทักษะและวิธีการจัดการนิเทศการศึกษาในโรงเรียน โดยเฉพาะอย่างยิ่งควร จะศึกษาหาความรู้ ประสบการณ์เกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนนักเรียนชาวเขา

2. ควรจัดประชุม อบรม ให้ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับชาวเขาเผ่าต่าง ๆ การจัดการเรียนการสอนนักเรียนชาวเขา และความรู้ด้านการจัดการนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียน แก่ผู้บริหารโรงเรียน ผู้ช่วยผู้บริหารโรงเรียน และครูผู้ทำหน้าที่นิเทศการศึกษาภายในโรงเรียน

3. คณะกรรมการชาวเขาทุกระดับตั้งแต่ระดับชาติ และระดับจังหวัดซึ่งเป็นระดับปฏิบัติการ ควรจะมีการประชุมวางแผน สัมมนาพร้อมกันและแก้ไขปัญหาย่างจริงจัง ประสานงาน และใช้ทรัพยากรร่วมกันระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้การนิเทศการศึกษาในโรงเรียน ประถมศึกษาชาวเขา เป็นไปอย่างทั่วถึงและมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

4. ควรจัดการนิเทศการศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษาชาวเขาจังหวัดตาก โดยใช้สื่อในการนิเทศหลาย ๆ ทาง เช่น การออกปฏิบัติการนิเทศติดตามผลการเรียนการสอนด้วยตัวผู้นิเทศเอง การจัดส่งเอกสารทางวิชาการให้โรงเรียนได้ศึกษา ค้นคว้า หรือการจัดการนิเทศ การศึกษาทางไกล การจัดการนิเทศการศึกษาทางวิทยุกระจายเสียงควบคู่กับการใช้เอกสารชุดการนิเทศ และหากเป็นไปได้ควรร่วมมือกับหน่วยงานที่มีและใช้วิทยุสื่อสารสองทาง เช่น กองกำกับการตำรวจตระเวนชายแดน ที่ 34 เพื่อให้โรงเรียนได้รับทราบและ/หรือถือปฏิบัติ

5. ผู้บริหารการศึกษาทุกระดับที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาชาวเขาจังหวัดตาก ควรส่งเสริมให้โรงเรียนประถมศึกษาชาวเขาได้ปรับปรุงหลักสูตร และจัดการเรียนการสอนอย่างเหมาะสมกับสภาพโรงเรียนชาวเขา หรือสนับสนุนให้โรงเรียนใช้หลักสูตรประถมศึกษาเพื่อชุมชนในเขตภูเขา พุทธศักราช 2524 ของศูนย์การศึกษาเพื่อชุมชนในเขตภูเขา กรมการศึกษานอกโรงเรียน กระทรวงศึกษาธิการ ทั้งนี้เพราะจากผลงานวิจัยของ จินดา ทัมมะขัน (2529 : 92) พบว่า ความนึกเห็นของครูนิเทศก์ของโครงการศึกษาเพื่อชุมชนในเขตภูเขา กลุ่มหมู่บ้านแม่สวรวรคน้อย จังหวัดแม่ฮ่องสอน เกี่ยวกับหลักสูตรประถมศึกษาเพื่อชุมชนในเขตภูเขา พุทธศักราช 2524 มีความเหมาะสมกับสภาพความเป็นอยู่และอาชีพของชาวเขา มีความเหมาะสมกับทั้งผู้เรียน ทั้งเด็ก และผู้ใหญ่ เนื้อหาที่กำหนดมาให้เรียนในวิชาภาษาไทย คณิตศาสตร์ ประสบการณ์ชีวิต เป็นสิ่งจำเป็นต่อ

ชาวเขา ผู้เรียนมีตัวอย่างมาก ในการเลือกเรื่องที่ให้เรียนเพิ่มเติมตามความเหมาะสมของแต่ละหมู่บ้าน เนื้อหาที่เรียนเพิ่มเติมสอดคล้องกับปัญหาที่เกิดขึ้น เนื้อหาที่เรียนเพิ่มเติมมีประโยชน์ต่อผู้เรียน การจัดการศึกษามุ่งให้เกิดทักษะและความรู้ที่จะนำไปพัฒนาตนเอง ครอบครัว และชุมชน การจัดการศึกษามุ่งให้ผู้เรียนเห็นคุณค่า รู้จักรักษาและพัฒนาค่านิยม และวัฒนธรรมท้องถิ่น ส่งเสริมให้เกิดความเชื่อมั่นในระบบอบประชาชาติไทยอันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข

6. เมื่อมีการสนับสนุนให้ใช้หลักสูตร ประถมศึกษา เพื่อชุมชนในเขตภูเขา พุทธศักราช 2524 ผู้บริหารการศึกษาทุกระดับควรสนับสนุนให้โรงเรียนที่ใช้คู่มือครู แผนการสอน หนังสือเรียน ฯลฯ ซึ่งโครงการศึกษาเพื่อชุมชนในเขตภูเขาได้จัดทำขึ้น หรือของกรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ ของคณะครูศาสตร์ จุดาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ได้จัดทำขึ้นแล้วนำมาปรับปรุงให้เหมาะสมสอดคล้องกับหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 ใช้ในโรงเรียนประถมศึกษาชาวเขาคือไป

7. ในด้านการบริหารโรงเรียนประถมศึกษาชาวเขาจังหวัดตาก ผู้บริหารในระดับอำเภอ จังหวัด ควรศึกษาหาแนวทางในการเปิด-เปิดภาคเรียนให้เหมาะสมกับสภาพโรงเรียน ชาวเขาที่อยู่ในท้องถิ่นทุรกันดาร ทั้งนี้เพื่อเปิดโอกาสให้คณะครูได้เดินทางไป-กลับระหว่างโรงเรียน อำเภอ จังหวัด เพื่อจัดเตรียมสื่อวัสดุอุปกรณ์การเรียนการสอน และเสบียงอาหารโดยไม่กระทบ-กระเทือนหรือเกิดผลเสียหายต่อเวลาการจัดการ เรียนการสอนในโรงเรียน

ข้อเสนอแนะในการวิจัยต่อไป

1. ควรมีการศึกษา ทดลองหรือวิจัยเกี่ยวกับรูปแบบการจัดการนิเทศการศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษาชาวเขาโดยเฉพาะ
2. ควรมีการศึกษา วิจัย เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนโรงเรียนประถมศึกษาชาวเขา ที่ใช้หลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 กับหลักสูตรประถมศึกษาเพื่อชุมชนในเขตภูเขา พุทธศักราช 2524